

นครศรีธรรมราช

เป็นเมืองเก่าแก่ มีอายุความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ใน
คาบสมุทรไทย มาเป็นเวลามากกว่า 1,500 ปี มีชื่อ
ปรากฏในเอกสารและจดหมายเหตุต่างชาติดังแต่ครั้ง
พุทธศตวรรษที่ 6-7 ในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ตามพร
ลิงค์,ตั้งหม่าหลิง,โลแก็ก , ศรีธรรมราช ,ศรีธรรม

นคร,นครตอนพระและลิกอร์ เป็นต้น

บนสันทรายริมฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวไม่น้อยกว่า 100 กิโลเมตร
เป็นที่ตั้งของแคว้นตามพรลิงค์ โดยมีศูนย์กลางของแคว้นอยู่บนหาดทราย ช่วงที่เป็น
"หาดทรายแก้ว" ศูนย์กลางของแคว้นดังกล่าวได้เจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ ภายใต้การ
ปกครองของกษัตริย์ในราชวงศ์ศรีธรรมมาโสกราช จนกระทั่งเข้าสู่ยุคกรุงศรีอยุธยาใน
ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 แคว้นตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช เราอาจศึกษาและ
พิสูจน์ได้จากหลักฐานตามโบราณคดีและประวัติศาสตร์หลายแขนง แต่ในที่นี้จะกล่าว
จำเพาะร่องรอยโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตตัวเมือง
นครศรีธรรมราช (ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช) โดยสังเขปเท่านั้น

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดเก่าแก่คู่เมือง ชาวบ้านเรียกชื่อต่างกัน
ออกไปเป็นหลายชื่อเช่น "วัดพระธาตุ" "วัดพระมหาธาตุ" แต่ตามประกาศของ
แผนกสังฆกริ กระทรวงธรรมการ เรื่องจัดระเบียบพระอารามหลวง วันที่ 30 กันยายน
พ.ศ.2458 ให้วัดนี้เป็นอารามหลวงชั้นเอกชนิด "วรมหาวิหาร" (ซึ่งในประเทศไทย
มีเพียง 6 วัดเท่านั้น)ให้ชื่อว่า"วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร"

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช เนื้อที่วัดมีจำนวน 25 ไร่ 2 งาน

ความเป็นมาแรกเริ่มวัดนี้ไม่หลักฐานปรากฏแน่ชัด มีเพียงตำนานเท่านั้น
เพ่งจะมีหลักฐานปรากฏแน่ชัดในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีจดหมายเหตุกล่าวถึง
การบูรณะปูชนียสถานภายในวัด แต่เดิมจะมีพระสงฆ์ประจำในวัดนี้ หรือไม่ก็ไม่
ปรากฏหลักฐานเช่นกัน เพ่งจะปรากฏหลักฐานในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2548 ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรม
หลวงลพบุรีราเมศวร์ อุปราชปักษ์ใต้ทรงอาราธนาพระครูวินัยธร(นุ่น) ได้เป็นเจ้าอาวาส
วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารจนมรณภาพ จึงมีเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนบัดนี้ ซึ่งเป็น
ลำดับที่ 5 แล้ว

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารมีโบราณวัตถุสถานที่สำคัญประดิษฐานที่วัดนี้
หลายอย่าง แต่เหนือสิ่งอื่นใด ทั้งหมดเห็นจะเป็น"พระบรมธาตุเจดีย์" อันเป็นพระ
เจดีย์บรรจุบรมสารีริกธาตุ โบราณวัตถุและโบราณสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
ภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มีอยู่มาก ดังจะกล่าวตามลำดับดังนี้

พระบรมธาตุเจดีย์

สัญลักษณ์ของเมืองนครที่รู้จักกันดีในหมู่พุทธศาสนิกชนในประเทศไทย คือ
พระบรมธาตุเจดีย์ อันเป็นมิ่งขวัญของชาวนครและชาวพุทธทั้งมวล พระบรมธาตุองค์
ปัจจุบันเป็นเจดีย์สร้างขึ้นใหม่เพื่อครอบองค์เดิม

คู่มือแนะนำเที่ยวเมืองลิกอร์

จัดทำโดย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคใต้เขต 2

ถนนหน้าเมือง ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง นครศรีธรรมราช

โทร ๐๔๐515-6 โทรสาร ๐๔๐๕๑๖๖

ซึ่งอยู่ภายในสร้างตามความเชื่อพุทธศาสนา ฝ่ายมหายานในสมัยศรีวิชัยประมาณ พ.ศ. 1300 ตามแบบสถาปัตยกรรมศรีวิชัย รูปแบบจึงคล้ายคลึงกับพระบรมธาตุไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ครั้นถึงประมาณ พ.ศ. 1700 พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์มีความรุ่งเรืองมากในลังกา พระเจ้าจันทราณูจึงโปรดให้ภิกษุไปศึกษาพระธรรมวินัยที่ลังกา พระภิกษุสงฆ์เหล่านั้นกลับมานครศรีธรรมราช ใน พ.ศ.1770 โดยชักชวนพระภิกษุจากลังกามาตั้งคณะสงฆ์ ขึ้นด้วยเรียกว่า " พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ "

พระบรมธาตุเจดีย์ที่ปรากฏในปัจจุบันนี้เป็นทรงโอคว่ำ (โอ คือ ภาชนะเครื่องสานอย่างหนึ่งสำหรับใส่ของรูปร่างคล้ายขัน) หรือระฆังคว่ำ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับองค์พระบรมธาตุเจดีย์มีดังนี้

1. สูงจากพื้นถึงยอด 37 วา หรือ 53.075 เมตร
2. เส้นผ่าศูนย์กลางที่ฐาน 22.98 เมตร
3. ฐานยาวด้านละ 18 วา 1 สอก 14 นิ้ว
4. ส่วนที่หุ้มด้วยทองคำสูง 6 วา 2 สอก 1 คืบ หรือ 8.294 เมตร
5. สูงเป็นที่ 2 ของประเทศไทย

วัดท้าวโคตร

วัดท้าวโคตร เดิมตั้งอยู่ในตำบลนา

อำเภอเมือง ปัจจุบันยุบเป็นตำบลในเมือง เป็นวัดเก่าแก่แก่มากวัดหนึ่งปัจจุบันนี้วัดท้าวโคตรได้รวมพื้นที่วัดร้างจำนวน

5 วัด ไว้ด้วยกัน คือ วัดศก วัดชายนาวา วัดวา วัดธาราวดี (วัดไฟไหม้) และวัดท้าวโคตรทำให้บริเวณ

กว้างขวางภายในบริเวณวัดท้าวโคตรจึงรวมโบราณวัตถุสถานที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้มาก เช่น ใบเสมาโบราณ และเจดีย์ศิลปะศรีวิชัย เดิมอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม ต่อมาในปีงบประมาณ 2531 กรมศิลปากร ได้บูรณะโดยรักษาทรงตม เดิมไว้มากที่สุด ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ อุโบสถเก่าเป็นอุโบสถสมัยต้นอยุธยามีภาพเขียนปรากฏอยู่ ปัจจุบันกรมศิลปากรได้บูรณะแล้ว

วัดหน้าพระลาน

วัดหน้าพระลานอยู่ทางด้านทิศใต้ของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นศูนย์รวมแห่งพระพุทธรูปเก่าแก่และสำคัญหลายองค์ นอกจากนี้ ที่วัดหน้าพระลานมีบ่อน้ำที่เลื่องลือกันโดยทั่วไปถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และพิธีทำน้ำพระพุทธมนต์อื่น ๆ แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือแหล่งน้ำอภิเษกใน นครศรีธรรมราชมีอยู่อีก 5 แห่งคือ

1. วัดบ่อเสมาเมือง อยู่ในวัดเสมาเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
2. น้ำบ่อวัดเสมาไชยเป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาเมือง
3. น้ำบ่อวัดประดู่ขาว เป็นวัดร้าง ตั้งอยู่ในตำบลคลัง อำเภอเมือง

เดี๋ยวนี้เป็นที่ตั้งโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ของวัดถูกกลบเพื่อสร้างอาคารเรียนเมื่อ พ.ศ. 2517

4. น้ำห้วยเขมมาห้วย เป็นลำห้วยที่ไหลมาจากเขมมาห้วย ผ่านลงมาในบริเวณที่เป็นสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถือเป็นน้ำที่มีโชคชัย

5. น้ำห้วยปากนาคราชเป็นห้วยที่มีความคดเคี้ยวเมื่อน้ำมากดูเหมือนตัวพญานาคราชอยู่ในตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา

ศาลพระเสื้อเมือง

ศาลพระเสื้อเมืองเป็นเทวสถานหรือเทพารักษ์ประจำเมืองทำหน้าที่ป้องกันภัยอันตรายทั้งปวง รักษากำลังไพร่พลและให้ความอยู่เย็นเป็นสุขแก่ประชาชนและบ้านเมืองตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีอนามัยชั้นหนึ่ง นครศรีธรรมราชตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด

นครศรีธรรมราชเป็นสถานที่สร้างไว้เพื่อประดิษฐานเทวรูปของพระเสื้อเมือง ศาลเมืองเดิมนั้นสร้างในสมัยอยุธยาได้มีการซ่อมแซมและดัดแปลงเรื่อยมา จนบัดนี้มีรูปทรงคล้ายศาลเจ้าของจีนไปมากแล้ว ภายในศาลพระเสื้อเมืองมีเทวรูปพระเสื้อเมืองเป็นเทวรูปประทับอยู่ข้าง ๆ มีสตรีทรงเครื่องกษัตริย์นั่งคุกเข่าข้างหนึ่งการประดับภายในก็เป็นแบบศิลปะจีนทั้งหมด

หอพระพุทธสิหิงค์

หอพระพุทธสิหิงค์ เป็นโบราณสถานที่สำคัญของเมืองเป็นถ้ำรูปมียของพระพุทธรูปที่เดิมเป็นหอพระประจำวังของกษัตริย์และเจ้าเมืองนคร ตั้งอยู่ระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัด หอพระพุทธสิหิงค์สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2457 แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2458 ภายในหอพระพุทธสิหิงค์แบ่งออกเป็นสองตอนโดยมีผนังก่ออิฐหรือปูนกั้นอยู่ตอนหน้าประดิษฐานพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร ตอนหลังมีพระปรางค์จำนวน 3 องค์ สำหรับเป็นที่บรรจุ

พระอัฐิและอัฐิของตระกูล ณ นคร

พระพุทธรูปสิหิงค์

พระพุทธรูปสิหิงค์เป็นพระพุทธรูปที่กษัตริย์ลังกาโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 700 ครั้นพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงทราบข่าวความงามของพระพุทธรูปสิหิงค์จึงทรงขอให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งนครศรีธรรมราช ส่งทูตไปขอพระราชทานพระพุทธรูปสิหิงค์จากกษัตริย์ลังกาไว้ เมื่อได้มาแล้วพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมารับถึงนครศรีธรรมราช แล้วนำไปประดิษฐาน ณ. สุโขทัย ในประเทศไทย (นับถึง พ.ศ. 2528) มีพระพุทธรูปสิหิงค์ 3 องค์ คือ

1. พระพุทธรูปสิหิงค์ซึ่งประดิษฐาน ณ. หอพระพุทธรูปสิหิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. พระพุทธรูปสิหิงค์ ซึ่งประดิษฐาน ณ. วัดสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่
3. พระพุทธรูปสิหิงค์ ซึ่งประดิษฐาน ณ. พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ พระพุทธรูปสิหิงค์ซึ่งประดิษฐาน ณ. หอพระพุทธรูปสิหิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพระพุทธรูปที่มีศิลปกรรมอยู่ในตระกูลช่างแบบนครศรีธรรมราชหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "แบบขอมดม" เป็นพระพุทธรูปที่งดงามมากองค์หนึ่ง พระพักตร์กลมอมยิ้ม พระอุระอวบอ้วน ประทับนั่งในท่าขัดสมาธิเพชร

หอพระอิศวร

หอพระอิศวร ตั้งอยู่ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ตรงข้ามหอพระนารายณ์ ทางด้านเหนือ ของพระอิศวร เป็นวัดเสมาเมืองและด้านใต้เป็นเสาชิงช้า แต่เดิมมี โปสถ์พราหมณ์อยู่บริเวณ เสาชิงช้าด้วย บัดนี้โปสถ์

พราหมณ์ได้ปรักหักพังไปจนหมดสิ้นแล้ว คงปรากฏอยู่แต่เสาชิงช้า ซึ่งสร้างขึ้นใหม่แทนของเก่า ซึ่งใช้ในพิธีกรรมปวาย และตรีปวายของพราหมณ์เมืองนคร หอพระอิศวรเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระอิศวร อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ ใช้เป็นเทวสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยา แต่ของเดิมชำรุดไปหมดแล้ว อาคารที่ปรากฏทุกวันนี้ เป็นอาคารที่กรมศิลปากรบูรณะขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2509 ภายในหอพระอิศวรเป็นที่เก็บรักษา ศิวลึงค์ และฐานศิวลึงค์ ซึ่งย้ายมาจากโปสถ์พราหมณ์

หอพระนารายณ์

หอพระนารายณ์ตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตรงข้ามกับหอพระอิศวรตำบลในเมือง อำเภอเมือง หอพระนารายณ์เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระนารายณ์ อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ และเป็นเทวสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ เพราะพราหมณ์ที่เข้ามาในนครมีอยู่สอง พวก พวกแรกนับถือพระอิศวรเป็นใหญ่ ทำพิธีกรรมที่

หอพระอิศวรหรือฐานพระสยม พวกหลังนับถือพระนารายณ์เป็นใหญ่ กระทำพิธีกรรมที่หอพระนารายณ์ ภายในหอพระนารายณ์ประดิษฐานเทวรูปปั้น ซึ่งชำรุดองค์หนึ่ง ลักษณะคล้ายพระนารายณ์สี่กร ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นเทวรูปที่มีอยู่เดิมหรือสร้างใหม่แทนของเดิม

วัดเสมาเมือง

วัดเสมาเมืองเป็นวัดเก่าแก่พอ ๆ กับองค์พระบรมธาตุเจดีย์ เป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาชัย ซึ่งร้างไปแล้วตามหลักฐาน ปรากฏว่าพระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกทรงสร้างเมื่อ พ.ศ. 1318 หลังจากได้ทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์แล้ว 18 ปี โดยทรงเลือกเอาทำเลใจกลางเมืองเป็นที่สร้างลงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ภิกษุฝ่ายมหายานจำพรรษาเป็นวัดแรก

วัดนี้จึงนับเป็นต้นกำเนิดของวัดทั้งหลายของนครศรีธรรมราช วัดเสมาเมืองเป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของนครศรีธรรมราชและอาณาจักรศรีวิชัยอย่างมาก จารึกของวัดเสมาเมืองซึ่งสลักบนหินทรายเป็นรูปใบเสมาสูง 1.04 เมตร ฐานกว้าง 40 เซนติเมตร และส่วนยอดกว้าง 50 เซนติเมตร (ศิลาจารึกหลักที่ 23) นั้นได้กล่าวเป็นหลักฐาน ที่ช่วยคลี่คลายปัญหาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของชาติได้อย่างมาก

วัดเสมาเมืองปัจจุบันมีถนนราชดำเนินตัดผ่านหน้าวัดตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กำแพงเมือง

กำแพงเมืองนับเป็นสัญลักษณ์แห่งความเก่าแก่ของ นครศรีธรรมราช ตามตำนานของเมืองนครกล่าวว่ กำแพงเมืองชั้นแรกสุดนั้นสร้างในสมัยพระเจ้าศรี

ธรรมาโสกราช โดยเป็นกำแพงดิน ผู้สร้างคือ ชาวอินเดียและมอญฝ่ายใต้ กำแพงเมืองก่ออิฐถือปูนที่ปรากฏอยู่เพียงบางส่วน ในด้านเหนือและเมืองโบราณนั้นสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 สันนิษฐานว่ารูปแบบการสร้างจะสร้างทับลงบนแนวกำแพงเมืองที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจจะเป็กำแพงเมืองแบบปึกเสาปูนดิน

แนวกำแพงเมืองโบราณเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 2,238.50 เมตร ด้านทิศเหนือกว้าง 456.50 เมตร ส่วนด้านทิศใต้กว้าง 465.50 เมตร มีประตูเมืองทั้งหมด 10 ประตู

ศาลาประตูหูก

ศาลาประตูหูกเป็นศาลาหน้าเมือง มีมาแต่โบราณตั้งอยู่ตรงข้ามสนามหน้าเมืองด้านตะวันออกของถนนราชดำเนิน ระหว่างโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราชกับจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน แต่เดิมตั้งบริเวณที่

สร้างศาลาประตูหูกนี้เป็นประตูเมืองด้านเหนือ ชื่อว่า "ประตูชัยศักดิ์" แต่ชาวเมืองเรียกว่าประตูชัยเหนือ ในบริเวณศาลานี้มีประตูขนาดใหญ่อยู่หกดัน ชาวเมืองจึงเรียกว่า "หลาโดหก" (หลา คือ ศาลา ,โด คือต้นประตู) ด้วยเหตุที่ศาลาประตูหูกนั้นสร้างมาแต่โบราณจึงได้มีการซ่อมแซมบูรณะและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาแทบทุกยุคทุกสมัย จนปัจจุบันนี้ศาลาประตูหูกเป็นศาลาทรงไทยที่มีความแข็งแรงมั่นคงลง ส่วนต้นประตูหูกต้นที่เคยมีมาแต่เดิมได้ล้มตายไปตามกาลเวลาหลายปีแล้ว

วิหารพระสูง

ภายในบริเวณโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (เก่า) มีวิหารอยู่ทางมุมด้านตะวันตกเฉียงใต้ เรียกว่าวิหารพระสูงหรือโปสถ์พระสูงเป็นวิหารตั้งบนเนินดินสูง ตัววิหารเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคาเครื่องไม้รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ฝั่งด้านในวาดภาพดอกไม้ร่วง ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับนั่งเป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยาเรียกว่า " พระสูง " พระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่เคารพของชนโดยทั่วไปเช่นกัน

สระล้างดาบศรีปราชญ์

ศรีปราชญ์เป็นกวีเอกแห่งกรุงศรีอยุธยาที่มีชีวิตรุ่งเรืองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่เนื่องจากประพจน์ผิด พระราชเพณิจึงถูกเนรเทศมาอยู่ที่นครศรีธรรมราช ครั้นมาอยู่ที่นครศรีธรรมราชได้ประพจน์ผิดในทางซู้สาว จึงถูกเจ้าพระยาหนครสั่งประหารชีวิตเสีย สถานที่ซึ่งเป็นอนุสรณ์ในการประหารศรีปราชญ์ คือ "สระล้างดาบศรีปราชญ์" กล่าวกันว่าเมื่อประหารชีวิตศรีปราชญ์แล้ว เพชฌฆาตได้นำดาบไปล้างในสระดังกล่าว

แผนที่สถานที่ต่าง ๆ ที่น่าสนใจในตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมา

แหล่งท่องเที่ยว (ATTRACTION)

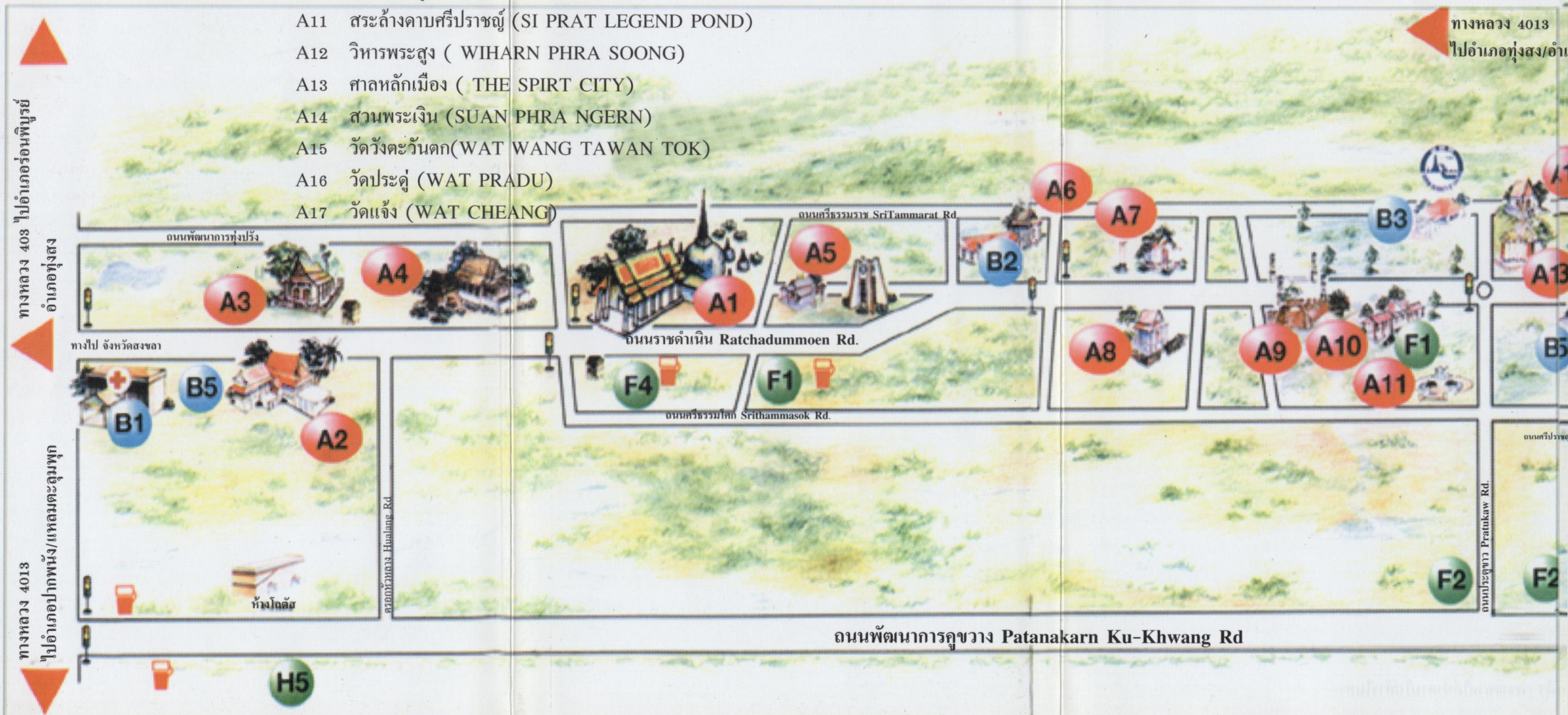
- A1 วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร (WAT PHRAMAHATHAT)
- A2 พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ (NATIONAL MUSEUM)
- A3 วัดสวนหลวง (WAT SUAN LUANG)
- A4 วัดท่าโคตร (WAT THAO KOTE)
- A5 วัดเสื้อเมือง (THE CITY 'S GAURDIAN)
- A6 หอพระพุทธรูปหิน (HO PHRA PHUTTA SI HING)
- A7 หอพระอิศวร (HO PHRA I- SUAN)
- A8 หอพระนารายณ์ (HO PHRA NARAI)
- A9 กำแพงเมืองเก่า (THE CITY WALL & NORTHERN GATE)
- A10 ศาลาประดู่หก (SALA PRADU HOK)
- A11 สระล้างดาบศรีปราชญ์ (SI PRAT LEGEND POND)
- A12 วิหารพระสูง (WIHARN PHRA SOONG)
- A13 ศาลหลักเมือง (THE SPIRT CITY)
- A14 สวนพระเงิน (SUAN PHRA NGERN)
- A15 วัดวังตะวันตก (WAT WANG TAWAN TOK)
- A16 วัดประดู่ (WAT PRADU)
- A17 วัดแจ้ง (WAT CHEANG)

FOOD (STALL)

- F1 อาหารพื้นเมือง (LOCAL FOOD)
- F2 ร้านอาหารกลางคืน (NIGHT LIFE FOOD STALL)
- F3 ร้านน้ำชากาแฟ (LOCAL COFFEE SHOP)
- F4 อาหารมุสลิม (MUSLIM FOOD)

โรงแรม (HOTEL)

- H1 นครการ์เด็น (NAKHON GARDEN INN)
- H2 แกรนด์ปาร์ค (GRAND PARK)
- H3 ไทยโฮเต็ล (THAI HOTEL)
- H4 โรงแรมทักษิณ (TAKSIN HOTEL)
- H5 โรงแรมทวินโลตัส (THE TWIN LOTUS)

B1	โรงพยาบาลมหาราช (MAHARAJ HOSPITAL)
B2	ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVINCIAL OFFICE)
B3	ททท. ภาคใต้เขต 2 จังหวัดนครศรีธรรมราช (TAT.SOUTHERN OFFICE:REGION 2)
B4	สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (POLICE STATION)
B5	ที่ทำการไปรษณีย์ (POST OFFICE)
B6	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช (CITY HALL)
B7	โรงพยาบาลคริสเตียน (CHRISTIAN HOSPITAL)
B8	สถานีรถไฟจังหวัดนครศรีธรรมราช (RAILWAY STATION)
B9	โรงพยาบาลนครินทร์ (NAKARINDRA HOSPITAL)
B10	<u>สถานีขนส่งจังหวัดนครศรีธรรมราช (BUS TERMINAL)</u>
B11	การบินไทยนครศรีธรรมราช (THAI AIRWAYS OFFICE)

อ.ทุ่งใหญ่/อ.พรหมคีรี/อ.ฉวาง
พระตำหนักฯ/บ้านคีรีวง

ไปทำอากาศยานนครศรีธรรมราช
อ.ท่าศาลา/จ.สุราษฎร์ธานี

สนามกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ค่ายวิชราวุธ
กองทัพภาคที่ 4

ไปอำเภอตานสกา
จ.สุราษฎร์ธานี

ไปโบราณสถานโมคคัลน

ถนนอ้อมค่าย Aom-Kai Rd.

คู่มือแนะนำเที่ยวเมืองลิกอร์

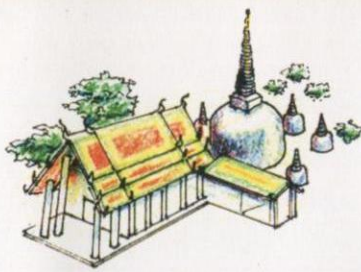
จัดทำโดย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคใต้เขต 2

สนามหน้าเมือง ถนนราชดำเนิน อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช

โทร.(075) 346515-6 โทรสาร.(075) 346517

ไครศรีธรรมราช

เป็นเมืองเก่าแก่ มีอายุความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ ในคาบสมุทรไทยมาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1,500 ปี มีชื่อปรากฏในเอกสารและจดหมายเหตุต่างชาติมาตั้งแต่ครั้งพุทธศตวรรษที่ 6 - 7 ในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ตามพรลิงค์, ดั่งหม่าหลิง, โลแค็ก, ศรีธรรมราช,

ศรีธรรมนคร, นครดอนพระ และลิกอร์ เป็นต้น

บนสันทรายริมฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวไม่น้อยกว่า 100 กิโลเมตร เป็นที่ตั้งของแคว้นตามพรลิงค์ โดยมีศูนย์กลางของแคว้นอยู่บนหาดทราย ช่วงที่เป็น "หาดทรายแก้ว" ศูนย์กลางของแคว้นดังกล่าวได้เจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ ภายใต้การปกครองของกษัตริย์ในราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราช จนกระทั่งเข้าสู่ยุคกรุงศรีอยุธยาในต้นพุทธศตวรรษที่ 20 แคว้นตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช เราอาจศึกษาและพิสูจน์ได้จากหลักฐานทางโบราณคดี และประวัติศาสตร์หลายแขนง แต่ในที่นี้ จะกล่าวจำเพาะร่องรอยโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตตัวเมืองนครศรีธรรมราช (ซึ่งปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช) โดยสังเขปเท่านั้น

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นวัดเก่าแก่คู่เมือง ชาวบ้านเรียกชื่อต่างกันไปเป็นหลายชื่อ เช่น "วัดพระธาตุ" "วัดพระมหาธาตุ" แต่ตามประกาศของแผนกสังฆการี กระทรวงธรรมการ เรื่องจัดระเบียบพระอารามหลวง วันที่ 30 กันยายน 2458 ให้วัดนี้เป็นอารามหลวงชั้นเอกชนิด "วรมหาวิหาร" (ซึ่งในประเทศไทยมีเพียง 6 วัดเท่านั้น) ให้ชื่อว่า "วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร"

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เนื้อที่วัดมีจำนวน 25 ไร่ 2 งาน

ความเป็นมาเริ่มแรกวัดนี้ไม่มีหลักฐานปรากฏแน่ชัด มีเพียงตำนานเท่านั้น เพิ่งจะมีหลักฐานปรากฏแน่ชัดในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีจดหมายเหตุกล่าวถึงการบูรณะปูชนียสถานภายในวัด แต่เดิมจะมีพระสงฆ์ประจำในวัดนี้หรือไม่ก็ไม่มีหลักฐานปรากฏหลักฐานเช่นกัน เพิ่งจะปรากฏหลักฐานในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อพ.ศ. 2548 ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ อุปราชปักษ์ใต้ทรงอาราธนาพระครูวินัยธร (นุ่น) ได้เป็นเจ้าอาวาสวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารจนมรณภาพ จึงมีเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนบัดนี้ ซึ่งเป็นลำดับที่ 5 แล้ว

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มีโบราณวัตถุสถานที่สำคัญประดิษฐานที่วัดนี้หลายอย่าง แต่เหนือสิ่งอื่นใดทั้งหมดเห็นจะเป็น "พระบรมธาตุเจดีย์" อันเป็นพระเจดีย์บรรจุบรมสารีริกธาตุ

โบราณวัตถุและโบราณสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา ภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารมีอยู่มาก ดังจะกล่าวต่อไปตามลำดับดังนี้

พระบรมธาตุเจดีย์

สัญลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราชที่รู้จักกันดีในหมู่พุทธศาสนิกชนในประเทศไทย คือ พระบรมธาตุเจดีย์ อันเป็นมิ่งขวัญของชาวนครและชาวพุทธทั้งมวล

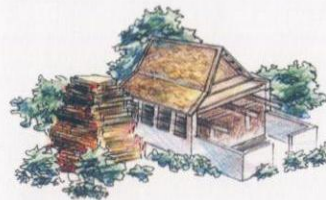
พระบรมธาตุองค์ปัจจุบันเป็นเจดีย์สร้างขึ้นใหม่เพื่อครอบองค์เดิม ซึ่งอยู่ภายในสร้างตามความเชื่อพุทธศาสนา ฝ่ายมหายานในสมัยศรีวิชัยประมาณ พ.ศ. 1300 ตามแบบสถาปัตยกรรมศรีวิชัย รูปแบบจึงคล้ายคลึงกับพระบรมธาตุไชยา อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ครั้นถึงประมาณ พ.ศ. 1700 พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์มีความรุ่งเรืองมากในลังกา พระเจ้าจันทราภรณ์จึงโปรดให้ภิกษุไปศึกษาพระธรรมวินัยที่ลังกา พระภิกษุสงฆ์เหล่านั้นกลับมา นครศรีธรรมราชใน พ.ศ. 1770 โดยชักชวนพระภิกษุจากลังกามาตั้งคณะสงฆ์ขึ้นด้วยเรียกว่า "พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์"

พระบรมธาตุเจดีย์ที่ปรากฏในปัจจุบันนี้เป็นทรงโอคว่ำ (โอ คือภาษาเหนือ เครื่องสานอย่างหนึ่ง สำหรับใส่ของ รูปร่างคล้ายขัน) หรือระฆังคว่ำ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับองค์พระบรมธาตุเจดีย์มีดังนี้

1. สูงจากพื้นถึงยอด 37 วา หรือ 53.075 เมตร
2. เส้นผ่าศูนย์กลางที่ฐาน 22.98 เมตร
3. ฐานยาวด้านละ 18 วา 1 คอก 14 นิ้ว
4. ส่วนที่หุ้มด้วยทองคำสูง 6 วา 2 คอก 1 คืบ หรือ 8.294 เมตร
5. สูงเป็นที่สองของประเทศไทย

วัดท้าวโคตร

วัดท้าวโคตรเดิม ตั้งอยู่ในตำบลนา อำเภอเมือง ปัจจุบันยุบเป็นตำบลในเมือง เป็นวัดเก่าแก่มาแต่ครั้งหนึ่ง ปัจจุบันนี้วัดท้าวโคตรได้รวมพื้นที่วัดร้างจำนวนห้าวัดเข้าด้วยกัน คือวัดศก วัดชยานา วัดวา วัดธาราวดี (วัดไฟใหม่) และวัดท้าวโคตร ทำให้บริเวณกว้างขวาง

ภายในบริเวณวัดท้าวโคตร จึงรวมโบราณวัตถุสถานที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้มาก เช่น ใบเสมาโบราณ และเจดีย์ศิลปะศรีวิชัย เดิมอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม ต่อมาในปีงบประมาณ 2531 กรมศิลปากร ได้บูรณะโดยรักษาพระพุทธรูปเดิมไว้มากที่สุด ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่งคืออุโบสถเก่า เป็นอุโบสถสมัยต้นอยุธยา มีภาพเขียนปรากฏอยู่ปัจจุบัน กรมศิลปากรได้บูรณะแล้ว

วัดหน้าพระลาน

วัดหน้าพระลาน อยู่ทางด้านทิศใต้ของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นศูนย์รวมแห่งพระพุทธรูปเก่าแก่และสำคัญหลายองค์ นอกจากนี้ที่วัดหน้าพระลานมีบ่อน้ำที่เลื่องลือกันโดยทั่วไป ถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พิธีถือน้ำพระ

พิพัฒน์สัติยา และพิธีทำน้ำพระพุทธมนต์ อนึ่ง แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือแหล่งน้ำอภิเษกในนครศรีธรรมราชมีอยู่อีก 5 แห่ง คือ

1. น้ำบ่อวัดเสมาเมือง อยู่ในวัดเสมาเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
2. น้ำบ่อวัดเสมาไชย เป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาเมือง
3. น้ำบ่อวัดประตูลาว เป็นวัดร้าง ตั้งอยู่ในตำบลลคั้ง อำเภอเมือง เดิมนี้เป็นที่ตั้งโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ของวัดถูกกลบเพื่อสร้างอาคารเรียนเมื่อ พ.ศ. 2517

แผนที่สถานที่ต่างๆ ที่น่าสนใจในตัวเมืองจังหวัดนครศรีธรรมราช

แหล่งท่องเที่ยว ATTRACTION

A1	วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร (WAT PHRAMAHATHAT)
A2	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ (NATIONAL MUSEUM)
A3	วัดสวนหลวง (WAT SUAN LUANG)
A4	วัดท่าโคตร (WAT THAO KOTE)
A5	ศาลพระเสื้อเมือง (THE CITY'S GAURDIAN)
A6	หอพระพุทธรูป (HO PHRA PHUTTA SI HING)
A7	หอพระอิศวร (HO PHRA I-SUAN)
A8	หอพระนารายณ์ (HO PHRA NARAI)
A9	กำแพงเมืองเก่า (THE CITY WALL & NORTHERN GATE)
A10	ศาลาประดู่หก (SALA PRADU HOK)
A11	สระล้างดาบศรีปราชญ์ (SI PRAT LEGEND POND)
A12	วิหารพระสูง (WIHARN PHRA SOONG)
A13	ศาลหลักเมือง (THE SPIRIT CITY)
A14	สวนพระเงิน (SUAN PHRA NGERN)
A15	วัดวังตะวันตก (WAT WANG TAWAN TOK)
A16	วัดประดู่ (WAT PRADU)
A17	วัดแจ้ง (WAT CHEANG)

อาหารพื้นเมือง และแหล่งอาหาร FOOD STALL

F1	อาหารพื้นเมือง (LOCAL FOOD)
F2	ร้านอาหารกลางคืน (NIGHT RESTAURANT)
F3	ร้านน้ำชากาแฟ กลางคืน (NIGHT TEA & COFFEE SHOP)
F4	อาหารมุสลิม (MUSLIM FOOD)

โรงแรม HOTEL

H1	นครการ์เด็น (NAKHON CHAIKARN)
H2	แกรนด์ปาร์ค (GRAND PARK)
H3	ไทยโฮเต็ล (THAI HOTEL)
H4	โรงแรมทักษิณ (TAKSIN HOTEL)
H5	โรงแรมทวินโลดส์ (THE TWIN LODGES)

ทางหลวง 403
ไปอำเภอรัตนบุรี

อ.ทุ่งสง

ทางไป จ.สงขลา

ทางหลวง 4013
ไปอำเภอปากพะยูน/แหลมตะลุมพุก

H5

ด.พัฒนาการคูขวาง Patanakarn Ku-Khwang Rd.

ทางหลวง 4103

ไปอำเภอทุ่งสง/อ.ร่อน

ON GARDEN INN)
D PARK)
TEL)
IN HOTEL)
HE TWIN LOTUS)

B1	โรงพยาบาลมหาราช (MAHARAJ HOSPITAL)
B2	ศาลากลางจังหวัด นครศรีธรรมราช (PROVINCIAL OFFICE)
B3	ททท. ภาคใต้เขต 2 จังหวัดนครศรีธรรมราช (TAT.SOUTHERN OFFICE:REGION 2)
B4	สถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (POLICE STATION)
B5	ที่ทำการไปรษณีย์ (POST OFFICE)
B6	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช (CITY HALL)
B7	โรงพยาบาลคริสเตียน (CHRISTIAN HOSPITAL)
B8	สถานีรถไฟจังหวัดนครศรีธรรมราช (RAILWAY STATION)
B9	โรงพยาบาลนครินทร์ (NAKARINDRA HOSPITAL)
B10	สถานีขนส่งจังหวัดนครศรีธรรมราช (BUS TERMINAL)
B11	การบินไทยนครศรีธรรมราช (THAI AIRWAYS OFFICE)

ไปอำเภอลานสกา
อ.ทุ่งใหญ่/อ.พรหมคีรี/อ.ฉวาง
พระตำหนักฯ/บ้านคีรีวง

ทางหลวง 4103
ไปท่าอากาศยานนครศรีธรรมราช
อ.ท่าศาลา/จ.สุราษฎร์ธานี

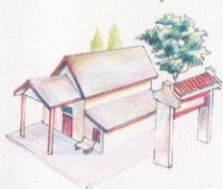
สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ ๔๔ (ทุ่งท่าลาด)
สนามกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ค่ายวิชราวุธ
กองทัพภาคที่ 4

ไปอำเภอท่าศาลา
จ.สุราษฎร์ธานี
ไปโบราณสถาน
โมคคัลลาน

ถ.อ้อมค่ายฯ Aom-Kai Rd.

4. น้ำห้วยเขมมาห้วย เป็นลำห้วยที่ไหลมาจากเขมมาห้วย ผ่านลงมาในบริเวณที่เป็นสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถือเป็นน้ำที่มีโชคชัย
5. น้ำห้วยปากนาคราช เป็นห้วยที่มีความคดเคี้ยวเมื่อน้ำมากมองดูเหมือนตัวพญานาคราชอยู่ในตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา

ศาลพระเสื้อเมือง

พระเสื้อเมืองเป็นเทวดาหรือเทพารักษ์ประจำเมือง ทำหน้าที่ป้องกันภัยอันตรายทั้งปวง รักษากำแพงไพรพล และให้ความอยู่เย็นเป็นสุขแก่ประชาชนและบ้านเมือง ศาลพระเสื้อเมืองตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีอนามัยชั้น

หนึ่งนครศรีธรรมราช ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นศาลที่สร้างไว้เพื่อประดิษฐานเทวรูปของพระเสื้อเมือง ศาลเดิมสร้างขึ้นในสมัยอยุธยาได้มีการซ่อมแซมและดัดแปลงเรื่อยมา จนบัดนี้มีรูปทรงคล้ายศาลเจ้าของจีนไปมากแล้ว ภายในศาลพระเสื้อเมืองมีเทวรูปพระเสื้อเมืองเป็นเทวรูปประทับยืนข้าง ๆ มีสตรีทรงเครื่องกษัตริย์นั่งคุกเข่าข้างหนึ่ง การประดับภายในก็เป็นแบบศิลปะจีนทั้งหมด

หอพระพุทธรูป

หอพระพุทธรูป เป็นโบราณสถานที่สำคัญของเมือง เป็นคูบารมีของพระพุทธรูป เดิมเป็นหอพระประจำวังของกษัตริย์และเจ้าเมืองนคร ตั้งอยู่ระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัด หอพระพุทธรูปนี้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2457 แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2458

ภายในหอพระพุทธรูปแบ่งออกเป็น 2 ตอน โดยมีผนังก่ออิฐถือปูนกันอยู่ตอนหน้า ประดิษฐานพระพุทธรูป และพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร ตอนหลังมีพระปรมาภิไธยสำหรับเป็นที่บรรจุ พระอัฐิ และอัฐิของตระกูล ณ นคร

พระพุทธรูป

พระพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปที่กษัตริย์ลังกาโปรดฯ ให้สร้างขึ้น เมื่อ พ.ศ. 700 ครั้นพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงทราบข่าวความงามของพระพุทธรูปนี้ จึงทรงขอให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งนครศรีธรรมราช ส่งทูตไปขอพระราชทานพระพุทธรูปนี้จากกษัตริย์ลังกา เมื่อได้มาแล้วพ่อขุนรามคำแหงมหาราชเสด็จมารับถึงนครศรีธรรมราช แล้วนำไปประดิษฐาน ณ สุโขทัยในประเทศไทย (นับถึง พ.ศ. 2528) มีพระพุทธรูป 3 องค์ คือ

1. พระพุทธรูปองค์ซึ่งประดิษฐาน ณ หอพระพุทธรูป จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. พระพุทธรูปองค์ซึ่งประดิษฐาน ณ วัดสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่
3. พระพุทธรูปองค์ซึ่งประดิษฐาน ณ พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ

พระพุทธรูปองค์ซึ่งประดิษฐาน ณ หอพระพุทธรูป จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพระพุทธรูปที่มีศิลปกรรมอยู่ในตระกูลช่างแบบนครศรีธรรมราช หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "แบบชนมดัม" เป็นพระพุทธรูปที่งดงามมากองค์หนึ่ง พระพักตร์กลม อมยิ้ม พระอุระอวบอ้วน ประทับนั่งในท่าขัดสมาธิเพชร

หอพระอิศวร

หอพระอิศวร ตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ตรงข้ามหอพระนารายณ์ ทางด้านเหนือของหอพระอิศวรเป็นวัดเสมาเมือง และด้านใต้เป็นเสาชิงช้า แต่เดิมมีโบสถ์พราหมณ์อยู่บริเวณ

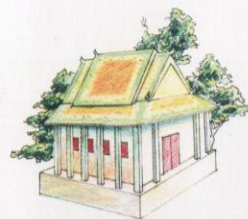
เสาชิงช้าด้วย บัดนี้โบสถ์พราหมณ์ได้ปรักหักพังไปจนหมดสิ้นแล้ว คงปรากฏอยู่แต่เสาชิงช้า ซึ่งสร้างขึ้นใหม่แทนของเก่าซึ่งใช้ในพิธีกรรมขบวน และตรีขบวนของพราหมณ์เมืองนคร หอพระอิศวรเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระอิศวร อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ ใช้เป็นเทวสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ สันนิษฐานว่าสร้างขึ้นในสมัยอยุธยา แต่ของเดิมชำรุดไปหมดแล้วอาคารที่ปรากฏทุกวันนี้ เป็นอาคารที่กรมศิลปากรบูรณะขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2509 ภายในหอพระอิศวรเป็นที่เก็บรักษาศิลปวัตถุและฐานศิลปวัตถุ ซึ่งย้ายมาจากโบสถ์พราหมณ์

หอพระนารายณ์

หอพระนารายณ์ตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตรงข้ามกับหอพระอิศวร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง หอพระนารายณ์เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระนารายณ์ อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ และเป็นเทวสถานสำหรับประกอบ

พิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ เพราะพราหมณ์ที่เข้ามาเมืองนครมีอยู่สองพวก พวกแรกนับถือพระอิศวรเป็นใหญ่ กระทำพิธีกรรมที่หอพระอิศวรหรือฐานพระสยม พวกหลังนับถือพระนารายณ์เป็นใหญ่ กระทำพิธีกรรมที่หอพระนารายณ์ ภายในหอพระนารายณ์ประดิษฐานเทวรูปปั้น ซึ่งชำรุดองค์หนึ่งลักษณะคล้ายพระนารายณ์ลี้ก ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นเทวรูปที่มีอยู่เดิม หรือสร้างใหม่แทนของเดิม

วัดเสมาเมือง

วัดเสมาเมืองเป็นวัดเก่าแก่พอ ๆ กับองค์พระบรมธาตุเจดีย์ เป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาชัย ซึ่งร้างไปแล้วตามหลักฐานปรากฏว่าพระเจ้าศรีธรรมโศกราชทรงสร้างเมื่อ พ.ศ. 1318 หลังจากได้ทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์แล้ว 18 ปี โดยทรงเลือกเอาที่

ใจกลางเมืองเป็นที่สร้าง คงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ภิกษุฝ่ายมหายานจำพรรษาเป็นวัดแรก วัดนี้จึงนับเป็นต้นกำเนิดของวัดทั้งหลายในนครศรีธรรมราช วัดเสมาเมืองเป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ และโบราณคดีของนครศรีธรรมราช และอาณาจักรศรีวิชัยอย่างมาก จารึกจากวัดเสมาเมืองซึ่งสลักบนหินทรายเป็นรูปใบเสมา สูง 1.04 เมตร ฐานกว้าง 40 เซนติเมตร และส่วนยอดกว้าง 50 เซนติเมตร (ศิลาจารึกหลักที่ 23) นั้น ได้กลายเป็นหลักฐานที่ช่วยคลี่คลายปัญหาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของชาติได้อย่างมาก

วัดเสมาเมืองปัจจุบันมีถนนราชดำเนินตัดผ่านหน้าวัด ตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กำแพงเมือง

กำแพงเมืองนับเป็นสัญลักษณ์แห่งความเก่าแก่ของนครศรีธรรมราช ตามตำนานเมืองนครกล่าวว่า กำแพงเมืองชั้นแรกสุดนั้นสร้างในสมัยพระเจ้าศรีธรรมโศกราช

โดยเป็นกำแพงดิน ผู้สร้างคือ ชาวอินเดียและมอญฝ่ายใต้ กำแพงเมืองก่ออิฐถือปูนที่ปรากฏอยู่เพียงบางส่วน ในด้านเหนือของเมืองโบราณนั้นสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 18 - 19 สันนิษฐานว่ารูปแบบการสร้างคงจะสร้างทับลงบนแนวกำแพงเมืองที่มีอยู่แต่เดิม ซึ่งอาจจะเป็นกำแพงเมืองแบบปึกเสาปูนดิน

แนวกำแพงเมืองโบราณเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 2,238.50 เมตร ด้านทิศเหนือกว้าง 456.50 เมตร ส่วนด้านทิศใต้กว้าง 465.50 เมตร มีประตูเมืองทั้งหมด 10 ประตู

ศาลาประตู

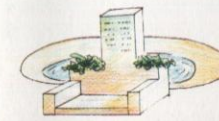
ศาลาประตูเป็นศาลาหน้าเมือง มีมาแต่โบราณ ตั้งอยู่ตรงข้ามสนามหน้าเมืองด้านตะวันออกของถนนราชดำเนิน ระหว่างโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราชกับจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน แต่เดิมตรงบริเวณที่สร้างศาลาประตูนี้เป็นประตูเมืองด้านเหนือ

ชื่อว่า "ประตูชัยศักดิ์" แต่ชาวเมือง เรียกว่า "ประตูชัยเหนือ" ในบริเวณศาลานี้มีประตูขนาดใหญ่อยู่ทุกต้น ชาวเมือง จึงเรียกว่า "หลาโดก" (หลา คือ ศาลา, โด คือ ต้นประตู) ด้วยเหตุที่ศาลาประตูนี้ นั้นสร้างมาแต่โบราณ จึงได้มีการซ่อมแซมบูรณะ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาแทบทุกยุคทุกสมัย จนปัจจุบันนี้ ศาลาประตูเป็นศาลาทรงไทยที่มีความแข็งแรง มั่นคง ส่วนต้นประตูทุกต้นที่เคยมีมาแต่เดิมได้ล้มตายไปตามกาลเวลาหลายปีแล้ว

วิหารพระสูง

ภายในบริเวณโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (เก่า) มีวิหารอยู่ทางมุมด้านตะวันตกเฉียงใต้ เรียกว่าวิหารพระสูงหรือโบสถ์พระสูงเป็นวิหารตั้งบนเนินดินสูง ตัววิหารเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคาเครื่องไม้รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย ผนังด้านในวาดภาพดอกไม้ร่วง ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับนั่ง เป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยาเรียกว่า "พระสูง" พระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่เคารพของชนโดยทั่วไปเช่นกัน

สระล้างดาบศรีปราชญ์

ศรีปราชญ์เป็นกวีเอกแห่งกรุงศรีอยุธยาที่มีชีวิตรุ่งเรืองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่เนื่องจากประเพณีติดพระราชประเพณีจึงถูกเนรเทศมาอยู่ที่นครศรีธรรมราช ครั้นมาอยู่ที่นครศรีธรรมราชได้ประพาสในทางชู้สาว จึงถูกเจ้าพระยาหนครสั่งประหารชีวิตเสียสถานที่ซึ่งเป็นอนุสรณ์ในการประหารศรีปราชญ์คือ "สระล้างดาบศรีปราชญ์" กล่าวกันว่าเมื่อประหารชีวิตศรีปราชญ์แล้ว เพชฌฆาตได้นำดาบไปล้างในสระดังกล่าว

นครศรีธรรมราช

เป็นเมืองเก่าแก่ มีอายุความเป็นชุมชนขนาดใหญ่ใน
ลพบุรีไทย มาเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1,500 ปี มีชื่อ
ปรากฏในเอกสารและจดหมายเหตุต่างชาติดังแต่ครั้ง
พุทธศตวรรษที่ 6-7 ในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ตามพร
ลิงค์, ตั้งหม่าหลิง, โลแก็ก , ศรีธรรมราช , ศิริธรรม

นคร, นครดอนพระและลิกอร์ เป็นต้น

บนสันทรายริมฝั่งทะเลอ่าวไทย ซึ่งมีความยาวไม่น้อยกว่า 100 กิโลเมตร
เป็นที่ตั้งของแคว้นตามพรลิงค์ โดยมีศูนย์กลางของแคว้นอยู่บนหาดทราย ช่วงที่เป็น
"หาดทรายแก้ว" ศูนย์กลางของแคว้นดังกล่าวได้เจริญรุ่งเรืองมาโดยลำดับ ภายใต้การ
ปกครองของกษัตริย์ในราชวงศ์ศรีธรรมมาโสกราช จนกระทั่งเข้าสู่ยุคกรุงศรีอยุธยาใน
ต้นพุทธศตวรรษที่ 20 แคว้นตามพรลิงค์ หรือนครศรีธรรมราช เราอาจศึกษาและ
พิสูจน์ได้จากหลักฐานตามโบราณคดีและประวัติศาสตร์หลายแขนง แต่ในที่นี้จะกล่าว
จำเพาะร่องรอยโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในเขตตัวเมือง
นครศรีธรรมราช (ซึ่งในปัจจุบันอยู่ในเขตเทศบาลนครนครศรีธรรมราช) โดยสังเขปเท่านั้น

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร เป็นวัดเก่าแก่คู่เมือง ชาวบ้านเรียกชื่อต่างกัน
ออกไปเป็นหลายชื่อเช่น "วัดพระธาตุ" "วัดพระมหาธาตุ" แต่ตามประกาศของ
แผนกสังฆการี กระทรวงธรรมการ เรื่องจัดระเบียบพระอารามหลวง วันที่ 30 กันยายน
พ.ศ. 2458 ให้วัดนี้เป็นอารามหลวงชั้นเอกชนิด "วรมหาวิหาร" (ซึ่งในประเทศไทย
มีเพียง 6 วัดเท่านั้น) ให้ชื่อว่า "วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร"

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด
นครศรีธรรมราช เนื้อที่วัดมีจำนวน 25 ไร่ 2 งาน

ความเป็นมาแรกเริ่มวัดนี้ไม่หลักฐานปรากฏแน่ชัด มีเพียงตำนานเท่านั้น
เพื่งจะมีหลักฐานปรากฏแน่ชัดในสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีจดหมายเหตุกล่าวถึง
การบูรณะปูชนียสถานภายในวัด แต่เดิมจะมีพระสงฆ์ประจำในวัดนี้ หรือไม่ก็ไม่
ปรากฏหลักฐานเช่นกัน เพื่งจะปรากฏหลักฐานในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อ พ.ศ. 2548 ว่าพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ายุคลทิฆัมพร กรม
หลวงลพบุรีราเมศวร์ อุปราชปักษ์ใต้ทรงอาราธนาพระครูวินัยธร(นุ่น) ได้เป็นเจ้าอาวาส
วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารจนรณภาพ จึงมีเจ้าอาวาสสืบต่อมาจนบัดนี้ ซึ่งเป็น
ลำดับที่ 5 แล้ว

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารมีโบราณวัตถุสถานที่สำคัญประดิษฐานที่วัดนี้
หลายอย่าง แต่เหนือสิ่งอื่นใด ทั้งหมดเห็นจะเป็น "พระบรมธาตุเจดีย์" อันเป็นพระ
เจดีย์บรรจุพระสารีริกธาตุ โบราณวัตถุและโบราณสถานที่สำคัญทางพุทธศาสนา
ภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร มีอยู่มาก ดังจะกล่าวตามลำดับดังนี้

พระบรมธาตุเจดีย์

สัญลักษณ์ของเมืองนครที่รู้จักกันดีในหมู่มุทธศาสนิกชนในประเทศไทย คือ
พระบรมธาตุเจดีย์ อันเป็นมิ่งขวัญของชาวนครและชาวพุทธทั้งมวล พระบรมธาตุองค์
ปัจจุบันเป็นเจดีย์สร้างขึ้นใหม่เพื่อครอบองค์เดิม

คู่มือเที่ยวเมืองลิกอร์

จัดทำโดย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

สำนักงานภาคใต้เขต 2

ถนนหน้าเมือง ถนนวิเศษ ถนนพหลโยธิน นครศรีธรรมราช

โทร 346515-6 โทรสาร 346515

ซึ่งอยู่ภายในสร้างตามความเชื่อพุทธศาสนา ฝ่ายมหายานในสมัยศรีวิชัยประมาณ พ.ศ. 1300 ตามแบบสถาปัตยกรรมศรีวิชัย รูปแบบจึงคล้ายคลึงกับพระบรมธาตุไชยา อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ครั้นถึงประมาณ พ.ศ. 1700 พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์มีความรุ่งเรืองมากในลังกา พระเจ้าจันทราภานุจึงโปรดให้ภิกษุไปศึกษาพระธรรมวินัยที่ลังกา พระภิกษุสงฆ์เหล่านั้นกลับมานครศรีธรรมราช ใน พ.ศ.1770 โดยชักชวนพระภิกษุจากลังกามาตั้งคณะสงฆ์ ขึ้นด้วยเรียกว่า " พุทธศาสนาลัทธิลังกาวงศ์ "

พระบรมธาตุเจดีย์ที่ปรากฏในปัจจุบันนี้เป็นทรงโอคว่ำ (โอ คือ ภาชนะเครื่องสานอย่างหนึ่งสำหรับใส่ของรูปร่างคล้ายขัน) หรือระฆังคว่ำ สิ่งที่น่าสนใจเกี่ยวกับองค์พระบรมธาตุเจดีย์มีดังนี้

1. สูงจากพื้นถึงยอด 37 วา หรือ 53.075 เมตร
2. เส้นผ่าศูนย์กลางที่ฐาน 22.98 เมตร
3. ฐานยาวด้านละ 18 วา 1 สอก 14 นิ้ว
4. ส่วนที่หุ้มด้วยทองคำสูง 6 วา 2 สอก 1 คืบ หรือ 8.294 เมตร
5. สูงเป็นที่ 2 ของประเทศไทย

วัดท้าวโคตร

วัดท้าวโคตร เดิมตั้งอยู่ในตำบลนา

อำเภอเมือง ปัจจุบันขุดเป็นตำบลในเมือง เป็นวัดเก่าแก่มาช้านาน

มากวัดหนึ่งปัจจุบันนี้วัดท้าวโคตรได้รวมพื้นที่วัดร้างจำนวน 5 วัด ไว้ด้วยกัน คือ วัดศก วัดชายนา วัดวา วัดธาวาดี (วัดไฟไหม้) และวัดท้าวโคตรทำให้บริเวณ

กว้างขวางภายในบริเวณวัดท้าวโคตรจึงรวมโบราณวัตถุสถานที่สำคัญในทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีไว้มาก เช่น ใบเสมาโบราณ และเจดีย์ศิลปะศรีวิชัยเดิมอยู่ในสภาพชำรุดทรุดโทรม ต่อมาในปีงบประมาณ 2531 กรมศิลปากร ได้บูรณะโดยรักษาทรงเดิมไว้มากที่สุด ที่น่าสนใจอีกประการหนึ่ง คือ อุโบสถเก่าเป็นอุโบสถสมัยต้นอยุธยาที่มีภาพเขียนปรากฏอยู่ ปัจจุบันกรมศิลปากรได้บูรณะแล้ว

วัดหน้าพระลาน

วัดหน้าพระลานอยู่ทางด้านทิศใต้ของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นศูนย์รวมแห่งพระพุทธรูปเก่าแก่และสำคัญหลายองค์ นอกจากนี้ ที่วัดหน้าพระลานมีบ่อน้ำที่เลื่องลือกันโดยทั่วไปถือเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์ที่ใช้

ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา และพิธีทำน้ำพระพุทธมนต์อื่น ๆ แหล่งน้ำศักดิ์สิทธิ์หรือแหล่งน้ำอภิเษกใน นครศรีธรรมราชมีอยู่อีก 5 แห่งคือ

1. วัดบ่อเสมาเมือง อยู่ในวัดเสมาเมือง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง
2. น้ำบ่อวัดเสมาไชยเป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาเมือง
3. น้ำบ่อวัดประดู่ขาว เป็นวัดร้าง ตั้งอยู่ในตำบลคลัง อำเภอเมือง

เดิมนี่เป็นที่ตั้งโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ของวัดถูกกลบเพื่อสร้างอาคารเรียนเมื่อ พ.ศ. 2517

4. น้ำห้วยเขมมาห้วย เป็นลำห้วยที่ไหลมาจากเขมมาห้วย ผ่านลงมาในบริเวณที่เป็นสถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช ถือเป็นน้ำที่มีโชคชัย

5. น้ำห้วยปากนาคราชเป็นห้วยที่มีความคดเคี้ยวเมื่อน้ำมากดูเหมือนตัวพญานาคราชอยู่ในตำบลเขาแก้ว อำเภอลานสกา

ศาลพระเสื้อเมือง

ศาลพระเสื้อเมืองเป็นเทวศาลหรือเทพารักษ์ประจำเมืองทำหน้าที่ป้องกันภัยอันตรายทั้งปวง รักษากำลังไพร่พลและให้ความอยู่เย็นเป็นสุขแก่ประชาชนและบ้านเมืองตั้งอยู่บริเวณหลังสถานีอนามัยชั้นหนึ่ง นครศรีธรรมราชตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด

นครศรีธรรมราชเป็นสถานที่สร้างไว้เพื่อประดิษฐานเทวรูปของพระเสื้อเมือง ศาลเมืองเดิมนั้นสร้างในสมัยอยุธยาได้มีการซ่อมแซมและดัดแปลงเรื่อยมา จนบัดนี้มีรูปทรงคล้ายศาลเจ้าของจีนไปมากแล้ว ภายในศาลพระเสื้อเมืองมีเทวรูปพระเสื้อเมืองเป็นเทวรูปประทับอยู่ข้าง ๆ มีสตรีทรงเครื่องกษัตริย์นั่งคุกเข่าข้างหนึ่งการประดับภายในก็เป็นแบบศิลปะจีนทั้งหมด

หอพระพุทธสิหิงค์

หอพระพุทธสิหิงค์ เป็นโบราณสถานที่สำคัญของเมืองเป็นถุ่บารมีของพระพุทธรูปที่เก่าแก่และเป็นหอพระประจำวังของกษัตริย์และเจ้าเมืองนคร ตั้งอยู่ระหว่างศาลากลางจังหวัดกับศาลจังหวัด หอพระพุทธสิหิงค์สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2457 แล้วเสร็จเมื่อ พ.ศ. 2458 ภายในหอพระพุทธสิหิงค์แบ่งออกเป็นสองตอนโดยมีผนังก่ออิฐหรือปูนกั้นอยู่ตอนหน้าประดิษฐานพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร และพระพุทธรูปปางอุ้มบาตร

ตอนหลังมีพระปรางค์จำนวน 3 องค์ สำหรับเป็นที่บรรจุ

พระอัฐิและอัฐิของตระกูล ณ นคร

พระพุทธรูปสิหิงค์

พระพุทธรูปสิหิงค์เป็นพระพุทธรูปที่กษัตริย์ลังกาโปรดฯ ให้สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 700 ครั้นพ่อขุนรามคำแหงมหาราชได้ทรงทราบข่าวความงามของพระพุทธรูปสิหิงค์จึงทรงขอให้พระเจ้าศรีธรรมโศกราชแห่งนครศรีธรรมราช ส่งทูตไปขอพระราชทานพระพุทธรูปสิหิงค์จากกษัตริย์ลังกาไว้ เมื่อได้มาแล้วพ่อขุนรามคำแหงมหาราชมารับถึงนครศรีธรรมราช แล้วนำไปประดิษฐาน ณ. สุโขทัย ในประเทศไทย (นับถึง พ.ศ. 2528) มีพระพุทธรูปสิหิงค์ 3 องค์ คือ

1. พระพุทธรูปสิหิงค์ซึ่งประดิษฐาน ณ. หอพระพุทธรูปสิหิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
 2. พระพุทธรูปสิหิงค์ ซึ่งประดิษฐาน ณ. วัดสิงห์ จังหวัดเชียงใหม่
 3. พระพุทธรูปสิหิงค์ ซึ่งประดิษฐาน ณ. พระที่นั่งพุทไธสวรรย์ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรุงเทพฯ
- พระพุทธรูปสิหิงค์ซึ่งประดิษฐาน ณ. หอพระพุทธรูปสิหิงค์ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นพระพุทธรูปที่มีศิลปกรรมอยู่ในตระกูลช่างแบบนครศรีธรรมราชหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "แบบขอมดม" เป็นพระพุทธรูปที่งดงามมากองค์หนึ่ง พระพักตร์กลมอมยิ้ม พระอุระอวบอ้วน ประทับนั่งในท่าขัดสมาธิเพชร

หอพระอิศวร

หอพระอิศวร ตั้งอยู่ถนนราชดำเนิน ตำบลในเมือง อำเภอเมือง ตรงข้ามหอพระนารายณ์ ทางด้านเหนือ ของพระอิศวร เป็นวัดเสนาเมืองและด้านใต้เป็นเสาชิงช้า แต่เดิมมีโบสถ์พราหมณ์อยู่บริเวณ เสาชิงช้าด้วย บัดนี้โบสถ์พราหมณ์ได้ปรักหักพังไปจนหมดสิ้นแล้ว คงปรากฏอยู่แต่เสาชิงช้า ซึ่งสร้างขึ้นใหม่แทนของเก่า ซึ่งใช้ในพิธีกรรมปวช และตรีปวชของพราหมณ์เมืองนคร หอพระอิศวรเป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระอิศวร อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ ใช้เป็นเทวสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยอยุธยา แต่ของเดิมชำรุดไปหมดแล้ว อาคารที่ปรากฏทุกวันนี้ เป็นอาคารที่กรมศิลปากรบูรณะขึ้นใหม่เมื่อ พ.ศ. 2509 ภายในหอพระอิศวรเป็นที่เก็บรักษา ศิวลึงค์ และฐานศิวลึงค์ ซึ่งย้ายมาจากโบสถ์พราหมณ์

หอพระนารายณ์

หอพระนารายณ์ตั้งอยู่ริมถนนราชดำเนิน ตรงข้ามกับหอพระอิศวรตำบลในเมือง อำเภอเมือง หอพระนารายณ์เป็นที่ประดิษฐานรูปเคารพพระนารายณ์ อันเป็นเทพองค์หนึ่งของพราหมณ์ และเป็นเทวสถานสำหรับประกอบพิธีกรรมของศาสนาพราหมณ์ เพราะพราหมณ์ที่เข้ามาในนครมีอยู่สองพวก พวกแรกนับถือพระอิศวรเป็นใหญ่ ทำพิธีกรรมที่

หอพระอิศวรหรือฐานพระสยม พวกหลังนับถือพระนารายณ์เป็นใหญ่ กระทำพิธีกรรมที่หอพระนารายณ์ ภายในหอพระนารายณ์ประดิษฐานเทวรูปปั้น ซึ่งชำรุดองค์หนึ่ง ลักษณะคล้ายพระนารายณ์สี่กร ไม่ปรากฏหลักฐานว่าเป็นเทวรูปที่มีอยู่เดิมหรือสร้างใหม่แทนของเดิม

วัดเสนาเมือง

วัดเสนาเมืองเป็นวัดเก่าแก่พอ ๆ กับองค์พระบรมธาตุเจดีย์ เป็นวัดคู่แฝดกับวัดเสมาชัย ซึ่งร้างไปแล้วตามหลักฐาน ปรากฏว่าพระเจ้าศรีธรรมมาโสกราชทรงสร้างเมื่อ พ.ศ. 1318 หลังจากได้ทรงสร้างพระบรมธาตุเจดีย์แล้ว 18 ปี โดยทรงเลือกเอาทำเลใจกลางเมืองเป็นที่สร้างคงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ภิกษุฝ่ายมหายานจำพรรษาเป็นวัดแรก

วัดนี้จึงนับเป็นต้นกำเนิดของวัดทั้งหลายของนครศรีธรรมราช วัดเสนาเมืองเป็นวัดที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของนครศรีธรรมราชและอาณาจักรศรีวิชัยอย่างมาก จารึกของวัดเสนาเมืองซึ่งสลักบนหินทรายเป็นรูปใบเสมาสูง 1.04 เมตร ฐานกว้าง 40 เซนติเมตร และส่วนยอดกว้าง 50 เซนติเมตร (ศิลาจารึกหลักที่ 23) นั้นได้กล่าวเป็นหลักฐาน ที่ช่วยคลี่คลายปัญหาทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของชาติได้อย่างมาก

วัดเสนาเมืองปัจจุบันมีถนนราชดำเนินตัดผ่านหน้าวัดตั้งอยู่ในเขตตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช

กำแพงเมือง

กำแพงเมืองนับเป็นสัญลักษณ์แห่งความเก่าแก่ของนครศรีธรรมราช ตามตำนานของเมืองนครกล่าวว่า กำแพงเมืองชั้นแรกสุดนั้นสร้างในสมัยพระเจ้าศรีธรรมมาโสกราช โดยเป็นกำแพงดิน ผู้สร้างคือ ชาวอินเดียและมอญฝ่ายใต้ กำแพงเมืองก่ออิฐถือปูนที่ปรากฏอยู่เพียงบางส่วน ในด้านเหนือและเมืองโบราณนั้นสร้างในราวพุทธศตวรรษที่ 18-19 สันนิษฐานว่ารูปแบบการสร้างคงจะสร้างทับลงบนแนวกำแพงเมืองที่มีอยู่เดิม ซึ่งอาจจะเป็นกำแพงเมืองแบบปึกเสาปูนดิน

แนวกำแพงเมืองโบราณเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้ายาวจากทิศเหนือไปทิศใต้ประมาณ 2,238.50 เมตร ด้านทิศเหนือกว้าง 456.50 เมตร ส่วนด้านทิศใต้กว้าง 465.50 เมตร มีประตูเมืองทั้งหมด 10 ประตู

ศาลาประตูหูก

ศาลาประตูหูกเป็นศาลาหน้าเมือง มีมาแต่โบราณตั้งอยู่ตรงข้ามสนามหน้าเมืองด้านตะวันออกของถนนราชดำเนิน ระหว่างโรงเรียนกัลยาณีศรีธรรมราชกับจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราชในปัจจุบัน แต่เดิมตั้งบริเวณที่

สร้างศาลาประตูหูกนี้เป็นประตูเมืองด้านเหนือ ชื่อว่า "ประตูชัยศักดิ์" แต่ชาวเมืองเรียกว่าประตูชัยเหนือ ในบริเวณศาลานี้มีประตูขนาดใหญ่อยู่หูกต้น ชาวเมืองจึงเรียกว่า "หลาโดหูก" (หลา คือ ศาลา ,โด คือต้นประตู) ด้วยเหตุที่ศาลาประตูหูกนั้นสร้างมาแต่โบราณจึงได้มีการซ่อมแซมบูรณะและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมาแทบทุกยุคทุกสมัย จนปัจจุบันนี้ศาลาประตูหูกเป็นศาลาทรงไทยที่มีความแข็งแรงมั่นคง ส่วนต้นประตูหูกต้นที่เคยมีมาแต่เดิมได้ล้มตายไปตามกาลเวลาหลายปีแล้ว

วิหารพระสูง

ภายในบริเวณโรงเรียนเบญจมราชูทิศ (เก่า) มีวิหารอยู่ทางมุมด้านตะวันตกเฉียงใต้ เรียกว่าวิหารพระสูงหรือโบสถ์พระสูงเป็นวิหารตั้งบนเนินดินสูง ตัววิหารเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน หลังคาเครื่องไม้รูปแบบสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยา ตอนปลาย ฝั่งด้านในวาทะภาพดอกไม้ร่วง ภายในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปปูนปั้นประทับนั่งเป็นพระพุทธรูปสมัยอยุธยาเรียกว่า "พระสูง" พระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่เคารพของชนโดยทั่วไปเช่นกัน

สระล้างดาบศรีปราชญ์

ศรีปราชญ์เป็นกวีเอกแห่งกรุงศรีอยุธยาที่มีชีวิตรุ่งเรืองในสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช แต่เนื่องจากประเพณีคิดพระราชนิพนธ์จึงถูกเนรเทศมาอยู่ที่นครศรีธรรมราช ครั้นมาอยู่ที่นครศรีธรรมราชได้ประเพณีคิดในทางซุสาว จึงถูกเจ้าพระยาหนครสั่งประหารชีวิตเสีย สถานที่ซึ่งเป็นอนุสรณ์ในการประหารศรีปราชญ์ คือ "สระล้างดาบศรีปราชญ์" กล่าวกันว่าเมื่อประหารชีวิตศรีปราชญ์แล้ว เพชฌฆาตได้นำดาบไปล้างในสระดังกล่าว

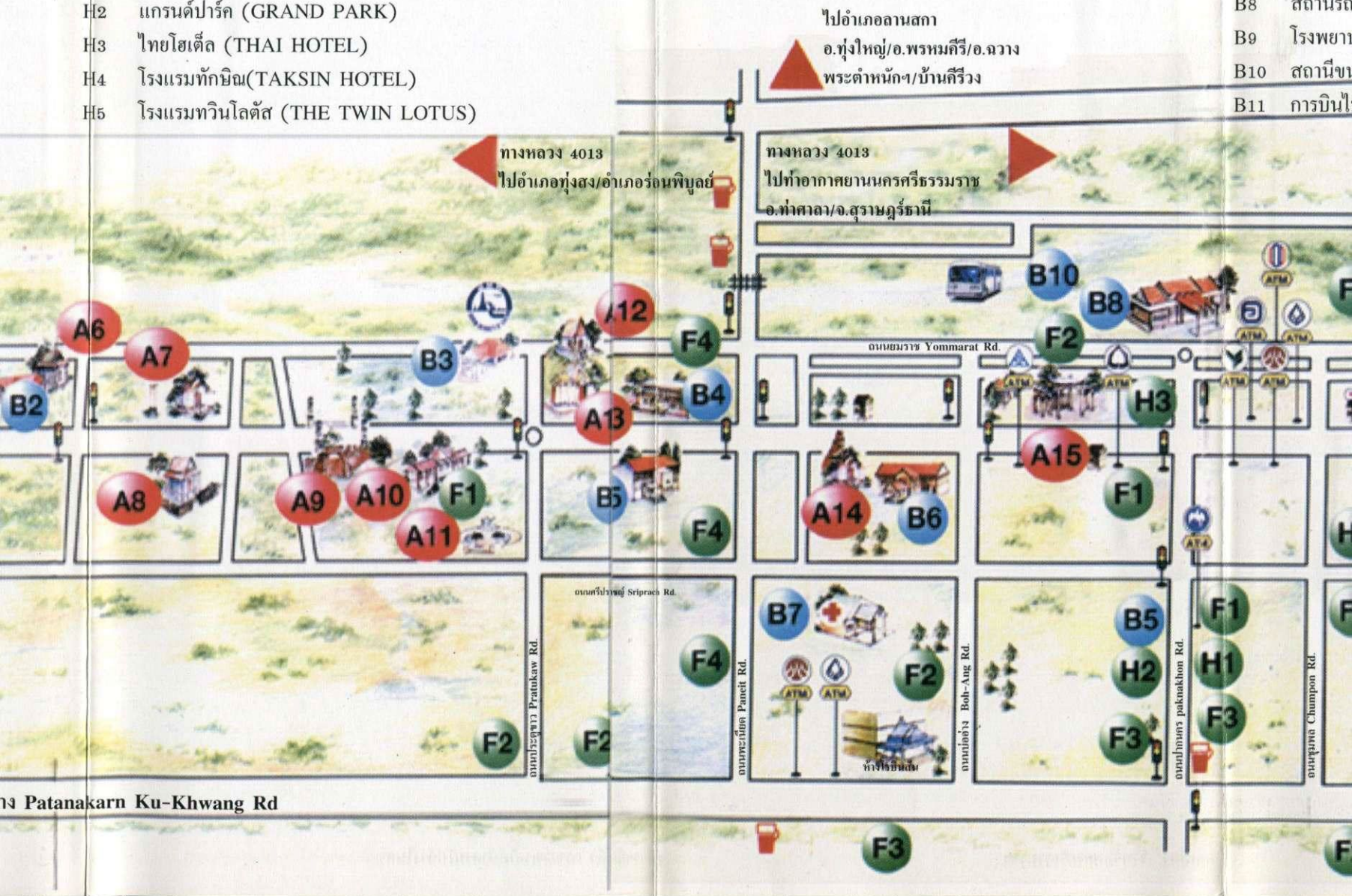
H1	นคร
H2	แกร
H3	ไทย
H4	โรง
H5	โรง

FOOD (STALL)

- F1 อาหารพื้นเมือง(LOCAL FOOD)
- F2 ร้านอาหารกลางคืน (NIGHT LIFE FOOD STALL)
- F3 ร้านน้ำชากาแฟ (LOCAL COFFEE SHOP)
- F4 อาหารมุสลิม(MUSLIM FOOD)

โรงแรม (HOTEL)

- H1 นครการ์เด็น (NAKHON GARDEN INN)
- H2 แกรนด์ปาร์ค (GRAND PARK)
- H3 ไทยโฮเต็ล (THAI HOTEL)
- H4 โรงแรมทักษิณ(TAKSIN HOTEL)
- H5 โรงแรมทวินโลตัส (THE TWIN LOTUS)

สถานที่ราชการ

- B1 โรงพยาบาล
- B2 ศาลากลาง
- B3 ททท. ก
- B4 สถานีตำรวจ
- B5 ที่ทำการ
- B6 เทศบาล
- B7 โรงพยาบาล
- B8 สถานีรถไฟ
- B9 โรงพยาบาล
- B10 สถานีขนส่ง
- B11 การบิน

B1	โรงพยาบาลมหาราช (MAHARAJ HOSPITAL)
B2	ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช (PROVINCIAL OFFICE)
B3	ททท. ภาคใต้เขต 2 จังหวัดนครศรีธรรมราช (TAT.SOUTHERN OFFICE:REGION 2)
B4	สถานีตำรวจภูธร อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช (POLICE STATION)
B5	ที่ทำการไปรษณีย์ (POST OFFICE)
B6	เทศบาลนครนครศรีธรรมราช (CITY HALL)
B7	โรงพยาบาลคริสเตียน (CHRISTIAN HOSPITAL)
B8	สถานีรถไฟจังหวัดนครศรีธรรมราช (RAILWAY STATION)
B9	โรงพยาบาลนกรินทร์ (NAKARINDRA HOSPITAL)
B10	สถานีขนส่งจังหวัดนครศรีธรรมราช (BUS TERMINAL)
B11	การบินไทยนครศรีธรรมราช (THAI AIRWAYS OFFICE)

remnant is the swing that stands today. This one was erected to replace the old one that was used for the Tri Yampawai and Tri Pawai ceremonies of the Brahmins of the province. The chapel house the image of Phra Isuan (Shiva), a Brahman god. Believed built in the Ayutthaya period, it was used for Brahman religious ceremonies. The original chapel eroded away and the one that is present now was renovated by the Fine Arts Department in 1966. The tower has a collection of Siva Linga and their bases that were relocated from the Brahman church

City Wall

The city wall is a symbol of the province's ancient history. Local legend says that the first wall was built in the reign of King Si Thammasokarat and was an earth wall. Indian and southern Mon workers completed the wall. The plaster-covered brick wall that is still left in some parts to the north of the ancient city was built during the 18th-19th Buddhist centuries. It is surmised that this wall was constructed over an older wall that was an earth wall supported by columns.

The present wall is a rectangle that stretches from north to south and is 2,238.50 meters long. The north wall is 456.50 meters wide and the south is 465.50 meters wide. There are altogether 10 city gates.

Sala Pradu Hok

Sala Pradu Hok sits at the city's entrance. It is opposite Sanam Na Muang east of Ratchadamnoen Road, between Kanlayani Si Thammarat School and the governor's residence. The pavilion's location was originally the northern city gate called "Chai Sak" or called "Chai Nua" by the locals. Around the pavilion were 6 large shade trees of the genus Pterocarpus. Therefore, locals call the pavilion "La Do Hok" (La is pavilion, Do is the trees and Hok is six). As the pavilion is quite old, there have been numerous renovations and changes in nearly every era. Nowadays the pavilion is strong and sturdy. The 6 trees all died long ago.

Sa Lang Dap Si Prat

Si Prat was a great poet of Ayutthaya who prospered during the reign of King Narai the Great. However, when he had a misconduct related to royal custom, he was banished to Nakhon Si Thammarat. He later committed adultery and was executed by Chao Phraya Nakhon. "Sa Lang Dap Si Prat" was where Si Prat was executed. It is said that after the execution, the executioner washed his sword in the pool here.

Nakhon Si Thammarat

Nakhon Si Thammarat is an ancient city with a large community that is at least 1,500 year old. The existence of the province has appeared in various documents and dispatches since the 6th-7th Buddhist century under different names such as Tambralinga, Tan Ma Ling, Lochac, Si Thammarat, Siri Tham Nakhon, Nakhon Ton Phra, and Ligor.

The coastal sand bank on the Gulf of Thailand that stretches for at least 100 kilometers was the location of the Tambralinga land. The center was at the beach, at area called "Hat Sai Kaeo" nowadays. The center gradually prospered under the rule of kings of the Si Thammasokarat dynasty until the early Ayutthaya period in the 20th Buddhist century. We can learn about the Tambralinga land or Nakhon Si Thammarat by studying and testing archaeological and historical evidence from many fields. However, for this brochure, we will touch upon the historical sites in the Nakhon Si Thammarat city area (now under Nakhon Si Thammarat Municipality).

Wat Thao Khot

The original Wat Thao Khot was in Tambon Na in Amphoe Muang that was later dissolved into Tambon Nai Muang. This is a very old riverside temple. The present temple incorporates 5 abandoned temples, which are Wat Sop, Wat Chai Na,

MUANG LIGOR

Tourist Guide

Produced by
Tourism Authority of Thailand Southern Office : Reg.
Sanam Na Muang, Ratchadamnoen Road, Amphoe Muang,
Nakhon Si Thammarat
Tel : (075) 346515-6, Fax : (075) 346517
E-mail : tatnksri@tat.or.th
tatnakon@nrt.cscoms.com
Information Courtesy by
Chatchai Sukrakanchana
Assistant Professor
Rajabhat Institute, Nakhon Si Thammarat

TOURIST ATTRACTIVE PLACES

Attraction

- A1 WAT SUAN LUANG
- A2 NATIONAL MUSEUM
- A3 WAT THAO KHOT
- A4 WAT PHRAMAHATHAT
WORAMAHA WIHAN
- A5 PHRA SUA MUANG SHRINE
- A6 HO PHRA PHUTTHASIHING
- A7 HO PHRA NARAI
- A8 HO PHRA I-SUAN
- A9 THE CITY WALL & NORTHERN GATE

- A10 SALA PRADU HOK
- A11 SA LANG DAP SI PRAT
- A12 WIHAN PHRA SUNG
- A13 THE PILLAR CITY
- A14 SUAN PHRA NGERN
- A15 WAT WANG TAWAN TOK
- A16 WAT PRADU
- A17 WAT CHEANG

Official

- B1 MAHARAJA
- B2 POST OFFICE
- B3 PROVINCE
- B4 TAT.SOU
- B5 POLICE
- B6 CHRISTIAN
- B7 CITY HALL
- B8 BUS TER

Official Office

- B1 MAHARAJ HOSPITAL
- B2 POST OFFICE
- B3 PROVINCIAL OFFICE
- B4 TAT.SOUTHERN OFFICE : REGION 2
- B5 POLICE STATION
- B6 CHRISTIAN HOSPITAL
- B7 CITY HALL
- B8 BUS TERMINAL

- B9 RAILWAY STATION
- B10 THAI AIRWAYS OFFICE
- B11 NAKARINDRA HOSPITAL

Food Stall

- F1 LOCAL FOOD
- F2 NIGHT LIFE FOOD STALL
- F3 LOCAL COFFEE SHOP
- F4 MUSLIM FOOD

Hotel

- H1 THE TWIN LOTUS
- H2 THAI HOTEL
- H3 GRAND PARK
- H4 NAKHON GARDEN INN
- H5 TAKSIN HOTEL

This building is in the southwest corner of the old Benchamarachuthit School. Also called Bot Phra Sung, it is situated on a high earth hill. The building itself is made of bricks covered with plaster. It has a wooden roof of the late Ayutthaya period style. The interior wall has drawings of falling flowers. The building houses a plaster sitting Buddha image from the Ayutthaya period called "Phra Sung." The Buddha image is widely revered by everyone.

Phra Borom That Chedi

This symbol of Nakhon Si Thammarat is well known among Thai Buddhists. It is regarded as holy to locals and all Buddhists. The present pagoda was built to encase an older one. It was built according to Mahayana Buddhist belief in the Si Wichai period around 757 AD. The pagoda is of Si Wichai style, similar to Phra Borom That Chaiya in Amphoe Chaiya, Surat Thai.

Around 1157, the Lanka Wong sect of Buddhism was at its height in Sri Lanka, so King Chantharaphanu sent monks to study the teachings of the sect Sri Lanka. The monks returned to Nakhon Si Thammarat in 1227 and brought with them some Lanka monks to establish the Lanka Wong sect in Thailand.

The pagoda in its present form is in the shape of an inverted woven bowl or an overturned bell. Interesting facts about the pagoda are as follows:

Wat Wa, Wat Tharawadi (Wat Fai Mai), and Wat Thao Khot. The large compound has many artifacts of historical and archaeological relevance like ancient temple boundary markers and a Si Wichai-period pagoda. The temple was in a dilapidated state until 1988 when the Fine Arts Department renovated it by keeping most of its original form intact. An interesting part of the temple is the old convocation hall from the early Ayutthaya period with murals. The Fine Arts Department has also renovated the building.

Wat Phra Maha That Woramaha Wihan

Wat Phra Maha That Woramaha Wihan is an old temple that has been with the city a very long time. Locals call the temple by names like "Wat Phra That and Wat Phra Maha That" However, according to the Officials Section of the Ministry of Religious Affairs regarding the regulations of royal temples dated 30 September 1935, this temple was designated as a primary royal temple of the "Woramaha Wihan" type (only 6 exist in Thailand) and was to be called "Wat Phra Maha That Woramaha Wihan."

Wat Phra Maha That Woramaha Wihan is in Tambon Nai Muang in Amphoe Muang. It has an area of 40,800 square meters.

The origin of the temple is clouded in mystery, only legends are told. The first true fact emerged in the Rattanakosin period. Dispatches told of renovations inside the temple. Whether monks lived here also could not be ascertained. However, there was evidence that during the reign of King Rama VI in 1925, Prince Yukhon Thikhamphon Krommaluang Lop Buri Ramet, the viceroy of southern Thailand, asked

1. It is 53.075 meters from bottom to top.
2. The base diameter is 22.98 meters.
3. The base is a little over 36 meters long.
4. The gold-covered part is 8.294 meters high.
5. The pagoda is the second tallest in Thailand.

Wat Na Phra Lan

Wat Na Phra Lan is south of Wat Phra Maha That Woramaha Wihan in Tambon Nai Muang, Amphoe Muang. It has a collection of several old and important Buddha images. In addition, there is a pool that is famous all over as its water is regarded as sacred. The water was used in royal coronation ceremonies, pledge of allegiance to the king and Buddhist rites. Nakhon Si Thammarat has 5 more such holy water sources :

1. The pool at Wat Sema Muang in Tambon Nai Muang.
2. The pool at Wat Sema Chai, a sister temple of Wat Sema Muang.
3. The pool at Wat Pratu Khao, an abandoned temple in Tambon Khlang. It is now where the Nakhon Si Thammarat Kindergarten is located. The temple was demolished to build the school in 1974.
4. The brook at Khao Maha Chai flows down from the mountain to the area of the Nakhon Si Thammarat Rajabhat Institute. The brook water is believed to bring good fortune and victory.
5. The winding brook at Pak Nakharat looks like a serpent when the water is full. It is in Tambon Khao Kaeo in Amphoe Lan Saka.

Phra Khru Winai Thon (Nun) to be the temple's abbot. He remained the abbot until he passed away. Since then, 4 more abbots have been at the temple.

The temple has many several religious artifacts and historical sites, the most important being "Phra Borom That Chedi" pagoda where the holy relics of Lord Buddha are kept.

Following is some of the interesting things to be found here.

Phra Sua Muang Shrine

Phra Sua Muang is an angel or the protective spirit of the city. It protects the city from all dangers, protects the armed forces and gives peace to the locals. The shrine is behind the First Class Health Station in Tambon Nai Muang. The shrine was built to house an image of the same name. Originally built in the Ayutthaya period, the shrine has received gradual renovations and additions until it has transformed into its current style of Chinese architecture. The Phra Sua Muang image is a standing image beside a kneeling female image in regalia. Interior decor also shows strong Chinese influence.

Ho Phra Phutthasihing

The chapel is an important historical site of the city and is as important as the Phra Phutthasihing image itself. It used to belong to kings and lords of the city. It is between the provincial hall and the provincial court. Construction started in 1914

Phra Phutthasihing

Phra Phutthasihing was commissioned by the King of Lanka in 157 AD. When King Ramkhamhaeng the Great learned of the image's beauty, he asked King Si Thammasokarat to send an emissary to request the image from the King of Lanka. King Ramkhamhaeng the Great came down to Nakhon Si Thammarat himself to receive the image and take it to Sukhothai. Up to 1985, there were 3 Phra Phutthasihing images in Thailand:

1. The image at Phra Phutthasihing Chapel in Nakhon Si Thammarat.
2. The image at Wat Sing in Chiang Mai.
3. The image at Phutthaisawan Throne Hall in the National Museum in Bangkok.

The image in Nakhon Si Thammarat is in the local style, or called "Khanom Tom" style. The beautiful image has a round smiling face and a robust chest and sits in the lotus position.

Wat Sema Muang

Wat Sema Muang is as old as Phra Borom That pagoda. It is the sister temple of Wat Sema Chai that has been abandoned. History says that King Si Thammasokarat built it in 775 AD, or 18 years after Phra Borom That Chedi. The king chose a central city location for the temple. He probably intended it as the first-ever residence for Mahayana monks. Thus, the temple is considered the first temple in Nakhon Si Thammarat. Wat Sema Muang is a temple of great historical and archaeological significance to the province and the Si Wichai Empire. An inscription on a sandstone temple boundary marker that is 1.04 meters high, has a base that is 40 centimeters wide and a top that is 50 centimeters wide (Stone Inscription No. 23) has proven very instrumental in unraveling the secrets of Thailand's history and archaeology.

Ratchadamnoen Road now runs past the temple. It is in Tambon Nai Muang in Amphoe Muang.

and was completed in 1915.

The chapel is divided into 2 parts. A plaster-covered brick wall is in the front part where the Buddha image is located as well as an image carrying a bowl. The back part has 3 small pagodas that contain the bones of the Na Nakorn family.

Ho Phra Narai

Phra Narai chapel is opposite Phra Isuan chapel on Ratchadamnoen Road in Tambon Nai Muang. The Chapel houses the image of Narai, a Brahman god, and was used in Brahman religious ceremonies. Brahmans that came to Nakhon Si Thammarat could be divided into those that mostly worshipped Phra Isuan (Shiva) who performed rites at Phra Isuan Chapel (Than Phra Sayom) and those who worshipped Phra Narai and performed rites at Phra Narai Chapel. Inside the Chapel is a damaged god statue similar to a four-handed Narai image. There is no evidence to indicate if this is an original statue or that it was built to replace an older one.

Ho Phra Isuan

The chapel is on Ratchadamnoen Road in Tambon Nai Muang, opposite Phra Narai Chapel. To the north is Wat Sema Muang and to the south is Sao Chingcha (Giant Swing). There used to be a Brahman church near the swing, but there is not one any longer. The only